

TARIM EKONOMİSİ

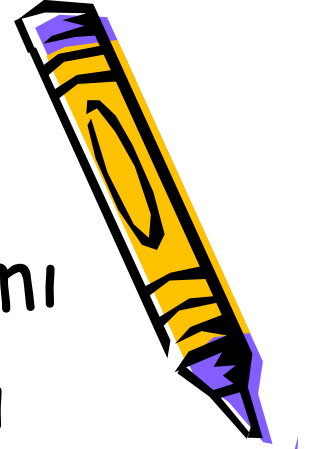
Prof. Dr. Göksel Armağan
garmagan@adu.edu.tr

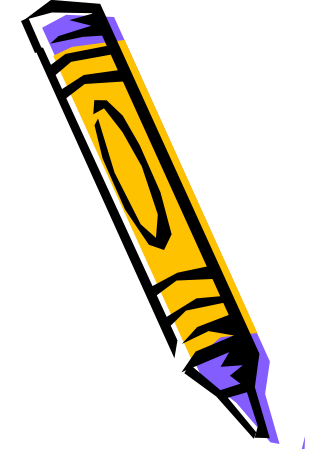
www.gokselarmagan.com

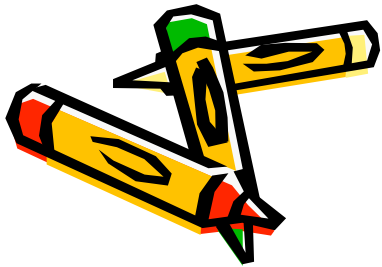
İçindekiler

1. Tarım Ekonomisinin ve Tarımın Tanımı
2. Tarımın Türkiye Ekonomisine Katkısı
3. Tarımsal Üretim Ekonomisi
4. Doğal Kaynaklar Ekonomisi ve Değer Biçme
5. Tarım Politikası
6. Uluslararası Tarım Politikası

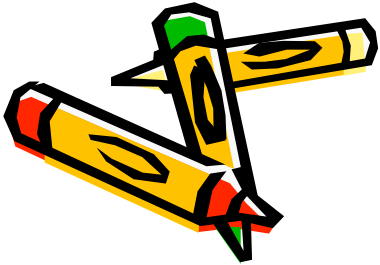
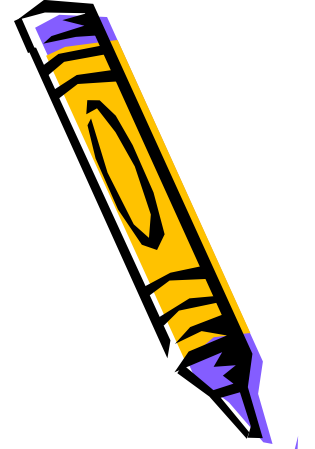

7. Tarımsal Üretim Faktörleri
8. Tarımsal Finansman ve Kredi
9. Tarımsal İşletme Yönetimine Giriş
10. Tarım İşletmelerinde Performans Analizi
11. Tüm İşletme Analizi
12. Tarımsal Pazarlama
13. Tarımsal Kooperatifçilik

Bölüm 1. Tarım Ekonomisinin ve Tarımın Tanımı

- Tarımın Tanımı
- Ekonominin Tanımı ve Tercihler
- Tarım Ekonomisinin Tanımı
- Tarım Ekonomisi ve İşletmeciliğinin Kapsamı ve Dalları
- Tarım Ekonomisinin Kısa Tarihi
- Tarımda Ekonomik Problemlere Yaklaşım

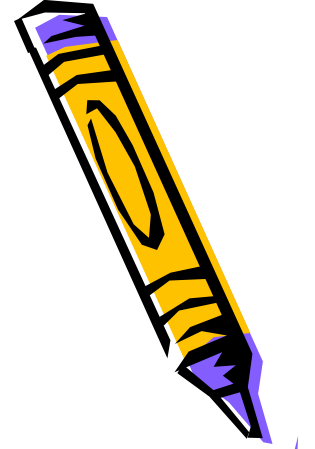

Tanımlar:

Tarım:

İnsan tarafından kendisine yararlı özellikle beslenmesi için gerekli hayvansal ve bitkisel ürünler elde etmek amacıyla belirli bir biyolojik ve sosyo-ekonomik ortamda girilen etkinliklerin tümüne TARIM denilir.

Büyük-Larousse

Tarımsal Faaliyet: İnsanın beslenme, giyinme ve barınma ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla doğal kaynakları işlemeye yönelik tüm uğraşları kapsar.

(Ekonomi Ansiklopedisi)

Tarım Sektörü: Başta tarımsal ürünler olmak üzere beslenmeyle ilgili tüm maddelerin (su ürünleri, maden suları, mayalar, orman ürünleri vb.) insan ve hayvan beslenmesinde doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak (hammadde) kullanılmak üzere işlenmesine, hazırlanmasına ve son tüketiciye sunulmasına ilişkin tüm işlemleri içeren sanayi. Bitkisel üretim, hayvansal üretim, tarım ürünleri ve girdileri teknolojisi (tarıma dayalı sanayi, tarıma yönelik sanayi) alt sektörlerinden oluşmaktadır.

(Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi).

Tarım:

Toprak ve tohum kullanarak bitkisel ve hayvansal ürünlerin üretilmesi ve bunların çeşitli aşamalarda değerlendirilmesine TARIM denir.

+Bitkisel Üretim

+Hayvansal Üretim

+Ormancılık

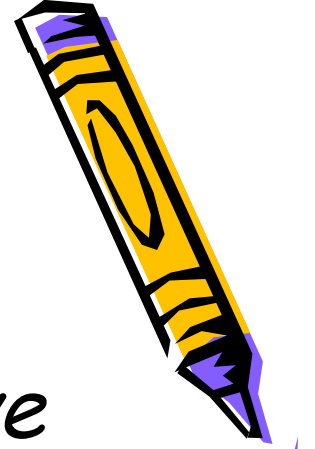
+Balıkçılık

+Tarımsal Girdilerin Üretimi

+Tarım Ürünlerinin İşlenmesi

+Tarım Ürünlerinin Pazarlanması

+Tarımsal Örgütler

Ana Sektörler

- Tarım

Bitkisel Üretim

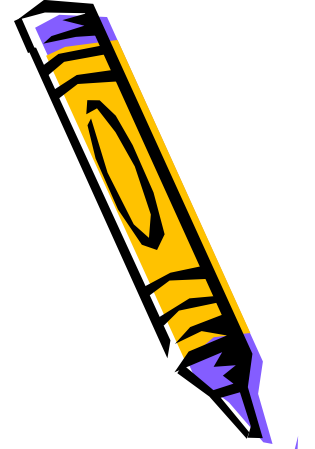
Hayvansal Üretim

Tarım ürünleri ve Girdileri Teknolojisi

- Sanayi

- Hizmetler

Öncelikli sektör Tarım, Sanayi veya Hizmetler mi olmalı?

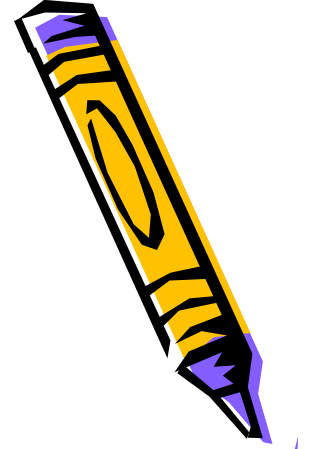

Ekonomi:

Toplumunu oluşturan bireylerin gereksinimlerini karşılamak amacıyla. kıt kaynakların nasıl ve hangi alternatiflerle kullanılacağını inceleyen bilim dalıdır.

Tercihler Bilimi

Kaynak Tahsisi Bilimi

Tarım Ekonomisi:

Üreticilerin tarım ürünleri üretmek amacıyla toprak, emek, sermaye, yönetim gibi kıt üretim kaynakları ile teknik bilgileri kullanırken nasıl tercih yaptıklarını ve üretim sonunda elde edilen ürünleri tüketicilere zaman içerisinde ne şekilde dağıttıklarını inceleyen uygulamalı sosyal bir bilimdir.

Tarım Politikası+ Tarımsal Üretim Yönetimi (Tarım İşletmeciliği)

Agricultural Policies + Farm Management

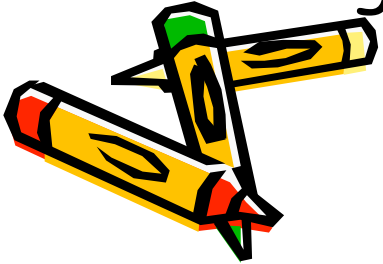
Tarımda Ekonomik Problemlere Yaklaşım:

Ekonomik teoriler gerçek olaylara uygulanabildiği zaman yararlı sonuçlar verir.

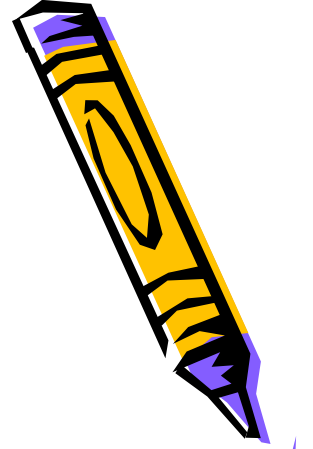
Ekonomik teoriler yararlı gerçekleri tanımlamak ve bir araya getirmek için geliştirilirler.

Ekonomik teori ve ilkeler; grafikler, şekiller, matematiksel semboller vb. yöntemlerle açıklanır.

Ekonomik problemlerin çözümünün güçlüğü açık olmakla birlikte, toplumun karşılaştığı problemlerin çoğunun ekonomik yapıda olduğu da bir gerçektir.

Tarım Ekonomisi ve İşletmeciliğinin Kapsamı ve Dalları

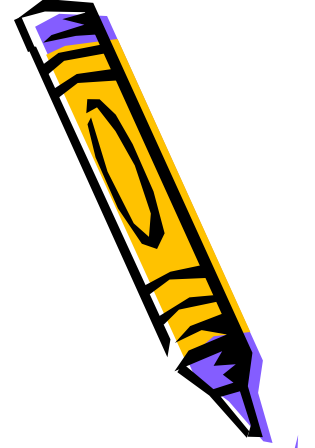

- Mikro Düzeyde: Tarımsal Üretim Ekonomisi ve Kaynak Kullanımı, Üretim Fonksiyonları, Kâr Maksimizasyonu.
- Makro Düzeyde: Ulusal ve Uluslararası Tarım Politikası, Tarımsal Finansman, Doğal Kaynaklar Ekonomisi, Tarımsal Kooperatifçilik.

Tarım Ekonomisi Bilim Dalları

- Tarımsal Üretim Ekonomisi
- Çiftlik Yönetimi ve Planlanması
- Tarım Muhasebesi
- Tarımsal Finansman
- Tarımsal Kıymet Takdiri
- Tarımsal Pazarlama Yönetimi
- Tarımsal Kooperatifçilik
- Tarım Politikası
- Tarımsal İş Yönetimi
- Tarımsal Kalkınma Ekonomisi
- Doğal Kaynaklar ve Çevre Ekonomisi
- Sayısal Yöntemler (Ekonometri, İstatistik, Yöneylem)
- Tarımsal Yayım ve İletişim
- Köy sosyolojisi
- Tarım Hukuku
- Tarım Tarihi

Tarımın Gelişim Süreci

İlkel Tarım (Avcılık & Toplayıcılık)

Yaşanılan yerde kaynak tükendiğinde yeni alanlara göç ediliyor.

Geçimlik Tarım

Yerleşik düzende tohum, fide, fidan kullanılmaya başlanmıştır.

Ticari Tarım

Üretim fazlaları pazara dönük üretim biçiminin yaygınlaşmasını sağlamıştır.

Endüstriyel Tarım

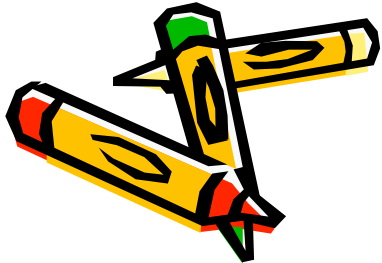
Tam bir uzmanlaşma sonucunda yığın üretim ve entegre işletmeler ortaya çıkmıştır.

Endüstriyel üretimin yol açtığı olumsuzluklar neler olabilir?

Tarımsal Üretimin Özellikleri

1. Tarımda iş ve aile yaşantısı bir bütündür.
2. Tarımsal üretim doğa koşullarına bağlıdır.
3. Tarımsal üretimin risk ve belirsizlikleri çoktur.
4. Tarım kesimi belirli ölçüde kendine yeterlidir.
5. Tarımsal üretim birimleri genelde küçük aile işletmeleridir.
6. Tarımsal üretim kesikli ve mevsimseldir.
7. Tarım ürünlerinde talep ve arzın fiyat esneklikleri düşüktür.
8. Tarımsal üretimin ve piyasanın kontrolü sınırlıdır.
9. Tarım kesiminde eğitim ve gelir düzeyi düşüktür.

Tarımsal Üretim

Tarımsal faaliyet, toprak su, biyolojik kaynaklar ile birlikte tarımsal girdiler kullanılarak yapılan bitkisel, hayvansal, su ürünleri ve enerji üretimidir.

Tarımsal üretimde elde edilen ürünler organik maddelerdir.

Tarımda iş ve aile yaşantısı bir bütündür.

Tarımsal üretim doğa koşullarına bağlıdır.

Tarım işletmelerinde genellikle çeşitli ürünler üretilir.

Tarımda mevsimsel işgücü ihtiyacı bulunmaktadır.

Tarımda makine kullanımı üretimin her aşamasında yaygın değildir.

Tarım işletmeleri genelde küçük işletmelerden oluşur.

Tarımsal üretimde risk ve belirsizlik çoktur.

Tarım kesiminde eğitim ve gelir düzeyi düşüktür.

Tarım kesiminde sosyal güvenlik uygulamaları yetersizdir.

